

ARGITALPENAK. ‘Gaiak’ sailean Pako Suduperen eta Jurgi Kintanaren artikulu bana dago

2001. urteko euskal kulturaren balantzea dakar ‘Jakín’ aldizkariak

Erramun Baxok, Andolin Eguzkitza, Xabier Kintana eta Laura Mintegiren artikuluak daude

Erredakzioa | **DONOSTIA**

Urtero egin ohi duen legez, urtean zehar kulturaren alorrean gertatutakoaren balantzea dakar *Gai nagusia* sailean *Jakín*-en 2001eko azken zenbakiak, 127.ak. Hamabi artikulu egilek egin dute 2001eko euskal kulturaren balantze hori. Betiere, egoera politikoaren eta kultur-gintzaren arteko elkar eraginari buruzko iruzkinak dakartzate guztiek.

Erramun Baxokek Iparraldeko kulturgintzari buruzko eta euskarak Iparraldean duen egoerari buruzko gogoetak eskaini ditu. Mikel Bujandak, berriaz, Nafarroako kulturgintzaren balantze orokorra egin du. Horrela, kultur ekipamenduen afera, Nafarroako historiografiaren egoera eta literaturgintzaren inguruko auziak landu ditu, besteak beste. Andolin Eguzkitzak Euskal Idazleen Elkartearen jardueraren laburpena egin du.

Mikel Elorzak eta Iñaki Irazabalbeitiak hainbat gaiei buruzko balorazioak eskaini dituzte, kultura, literatura, politika eta soziolinguistika alorreko gertakariak gogora ekarriz. Xabier Kintanak euskara batuaren eta bizkaieraren arteko harreman gatazkatsuei buruz egin du gogoeta, besteak beste. Eta Ritxi Lizartzak euskal antzerkigintzaren egoerari gainbegirada orokorra eskaini dio.

Xabier Mendiguren Bereziartuk Kontseiluak urtean zehar egindako lanaren eta proposatutako proiektuen balorazioa

PABLO S. QUIZA
Andolin Eguzkik Euskal Idazleen Elkartearen jardunaren balantzea egin du *Jakín*-en.

egiten du. Xabier Mendiguren Elizegik eta Laura Mintegik, nork bere ikuspuntutik, aurtengo euskal literatur-ekoizpenaren inguruko gogoeta egin dute.

Allande Sokarrosek Zuberoako euskalgintza eta kulturgintzan jarri du arreta, euskaltzaleen eta folklorzaleen arteko bereizketari buruz ere gogoeta eginez. Azkenik, Andres Urrutiak 2001eko literatura, kultura eta politika ekimenen inguruko ohar batzuk erantsi ditu.

Bi artikulu ‘Gaiak’ sailean

Gaiak saila, bestalde, bi artikulu osatzen dute. *Aintzina* aldiz-

kariaren ildo ideologikoa 40ko hamarkadan eta Nietzschek Jean Etxepareren literaturgintzan izandako eragina aztertzen dira.

Lehen artikuluan, *Aintzina* aldizkariak 40ko hamarkadaren hasieran Petain mariskalaren erregimenarekin eta ideologiarekin izandako harremanak aztertutako eskualdetasunak Ipar Euskal Herrian bertan euskaltzaleasuna susta zezakeela pentsatzen omen zen.

Beste artikuluan Nietzsche filosofo alemanaren pentsamoldeak XX. mende hasieran Euskal Herrian izan zuen harreraz dihardu Jurgi Kintanak. Euskal literaturan izandako presentziaren adibidetzat, Jean Etxepare mediku eta idazlearen 1910eko *Amodioa* ipuina hartzen du abiapuntu. Kintanaren ustez, Etxepareren XX. mende hasierako literatur lana euskal literatura modernoaren aitzindarizat har liteke.

an defendatutako eskualdetasunak Ipar Euskal Herrian bertan euskaltzaleasuna susta zezakeela pentsatzen omen zen.

LITERATURA. Labayru Ikastegiak kaleratu du aita Ipolito Larrakoetxeak 1929an argitaratu zuen lana

Erredakzioa | **DONOSTIA**

Aita Ipolito Larrakoetxea *Legoaldi* fraileak 1929an argitaratu zuen *Grimm anaien berrogeita hamar ume-ipuin* liburua berrargitaratu du Labayru Ikastegiak. Miren Atutxak egin dio sarrera eta zuzendu ditu testuak. Guztira, Grimm anaien 50 kontakizun berrikusi ditu, eta atzo iluntzean Zarauzko Olerti Etxean ipuin horien irakurraldia eskaini zuen.

Grimm anaiek idatziriko kontakizun herrikoi horiek alemanetik euskarara zuzenean itzuli zituen Larrakoetxeak. Hain zuzen, alemaniera ikasten ari zela

‘Grimm anaien berrogeita hamar ume-ipuin’ liburua berrargitaratu dute

burutu zuen lan hori. Hala ere, ez zuen itzulpen hutsa egin; ipuin horiei euskal ukitu emanen saiatu zen.

Grimm anaien berrogeita hamar ume-ipuin liburu berrargitaratua, kontakizunekin batera, jatorrizko ilustrazioak argitaratu dituzte.

Itzultzaile oparoa

Alejandro Larrakoetxea Zeanurin (Bizkaia) jaio zen 1892an.

Karmeldarra zen, eta Ipolito zen bere fraide izena. Gainera, noizean behin, *Legoaldi* ezizenarekin sinatzen zituen bere lanak.

Nafarroan eta Larrean apaiz ikasketak egin ondoren, Gasteizen apaiztu zen 1916. urtean. Ondoren, Begoñan, Calahorran eta Erroman zuzenbide kanonikoa irakasten jardun zuen. Hain zuzen, Erromako Collegium Angelicum ikastetxean burutu

zituen berak zuzenbide ikasketak. 1926. urtean zuzenbidean doktore izendatu zuten, eta entzute handia lortu zuen legeetako aditu gisa. Horren ondorioz, 1936an diputatu euskaldunen eta Vatikanoren artean bitartekari lanak egin zituen. Hori eta gero egin zuen *Euzkadi y el Vaticano* liburua.

Aita Ipolito Larrakoetxeak artikulu ugari idatzi zituen *Euzkadi* eta *Karmengo Argia* aldizkarietan. Halaber, Cervantesen *La señora Cornelia* eta *La fuerza de la sangre* itzuli zituen euskarara. Elizako araudia, Olabideren *Itun Barria* bizkaierara..., lan asko itzuli zituen.

MUSIKA

Nafarroako Haur Kantari Txapelketan izena emateko epea zabalik da

Kristina Berasain | **IRUÑEA**

Gaurtik aintzina, eta otsailaren 15a bitartean zabalik egonen da Nafarroako Haur Kantari Txapelketan izena emateko epea, atzo Maximino Gomez Nafarroko Gobernu-ko Euskara arduradunak eta Eugenio Arraiza Nafarroako Kantuzaleen Elkarte-ko lehendakariak jakitera eman zutenez.

Txapelketa otsailaren 23an abiatuko da, Donezteben egingen den aurreneko kanporaketarekin. Orotara lau kanporaketa izanen dira: Donezteben, Lizarran (martxoaren 2an), Tuteran (martxoaren 9an) eta Uhartan (martxoaren 17an). Finala, aldiz, martxoaren 24an izanen da Iruñeko Gaiarre antzokian. Txapelketak XII. aldia beteko du honakoan, eta orotara 600 umek parte hartzea espero dute antolatzaileek.

Lehiaketa Lehen Hezkuntzako eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako haur eta gazte guztientzako dago irekia. Baldintza bakarra euskaraz kantatzea da, eta ikasleek bakarlari gisa, bikoteka edo taldeka parte hartzen ahal izanen dute, kantu bakar batekin, berria nahiz tradizionala.

Euskal kultura irakatsiz

Xedeak ikasleei euskal kantugintzaren aberastasuna ezagutarazi eta haiengan euskaraz kantatzeko zaletasuna sustatzea dira, bertzeak bertze. Epaimahaia Arantza Ezkurra Burlatako Musika Eskolako irakasleak; Mikel Juaniz Brañaingo Musika Eskolako irakasleak eta Amaia Zubiria abeslariak osatuko dute. Oro har, kantuen doinua, hitza, ekarpena eta kantarien trebetasuna eta interpretazioa izanen ditu kontuan epaimahaiak.

Bestalde, otsailaren *Kantuzaleen* aldizkariaren aurreneko zenbakia karrikaratu du elkarteak, «musikagintzan dagoen hutsunea betetzearren eta iritziak jasotzeko topagunea sortzearren», erran zuen Eugenio Arraizak.